

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ
В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ АДАПТИВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУMECHANISMS OF STATE REGULATION OF THE AGRICULTURAL SECTOR
IN THE CONTEXT OF FORMING AN ADAPTIVE DEVELOPMENT POLICY

У статті обґрунтовано теоретико-прикладні засади удосконалення механізмів державного регулювання аграрного сектору України в контексті формування адаптивної політики розвитку. Актуальність дослідження зумовлена поєднанням воєнних ризиків, кліматичних змін, логістичних обмежень, структурних диспропорцій виробництва, євроінтеграційних зобов'язань та необхідності збереження продовольчої безпеки. Запропоновано розглядати адаптивну аграрну політику як систему безперервного коригування цілей, інструментів і процедур державного впливу на основі ризик-орієнтованої діагностики, цифрових даних, регіональної диференціації та оцінювання результативності. Визначено складові нормативно-правового, фінансово-бюджетного, цифрово-інформаційного, інституційно-координаційного, ринково-логістичного, еко-кліматичного та соціально-територіального механізмів. Практична цінність результатів полягає у можливості їх використання для модернізації державної підтримки агровиробників, розвитку Державного аграрного реєстру, підготовки регіональних програм відновлення та наближення інструментів регулювання до підходів Спільної аграрної політики ЄС.

Ключові слова: державне регулювання, аграрний сектор, адаптивна аграрна політика, продовольча безпека, державна підтримка, Державний аграрний реєстр, ризик-орієнтоване управління, євроінтеграція.

The article substantiates the theoretical and applied foundations for improving the mechanisms of state regulation of Ukraine's agricultural sector in the context of forming an adaptive development policy. The relevance of the topic is determined by the simultaneous influence of military threats, climate risks, destruction and deterioration of infrastructure, fluctuations in export logistics, financial constraints for agricultural producers, regional asymmetry of production potential and the need to approximate national regulatory instruments to the principles of the Common Agricultural Policy of the European Union. The purpose of the study is to develop a conceptual approach to the modernization of state regulation mechanisms that would ensure the resilience, competitiveness and territorial balance of the agricultural sector under conditions of uncertainty. The methodological basis of the study is formed by the system approach, institutional analysis, comparative analysis, structural and functional classification, risk-oriented logic, generalization and scientific abstraction. These methods made it possible to identify the limits of fragmented administrative intervention and to justify the transition to an adaptive regulatory model based on data, transparent targeting, performance monitoring and feedback. The results of the study include the author's interpretation of adaptive agricultural policy as a system of continuous adjustment of goals, instruments and procedures of public influence on the basis of risk diagnostics, digital registries, regional differentiation and evaluation of effects. The paper proposes a portfolio of regulatory mechanisms: legal and regulatory, financial and budgetary, digital and information, institutional and coordination, market and logistics, ecological and climate, as well as social and territorial. Particular attention is paid to the role of the State Agrarian Register as an infrastructure for transparent distribution of support, verification of beneficiaries, accumulation of evidence and gradual transition to a performance-based model of public financing. The practical value of the article lies in the possibility of applying the proposed approach to the design of state support programs for farmers, preparation of regional recovery strategies, improvement of agricultural policy monitoring, development of advisory services and coordination of domestic instruments with European standards. The proposed adaptive cycle can be used by public authorities, local self-government bodies and development institutions to combine anti-crisis response with long-term structural modernization of the agricultural sector.

Key words: state regulation, agricultural sector, adaptive agricultural policy, food security, state support, State Agrarian Register, risk-oriented management, European integration.

УДК 338.43:351.82:338.246.2(477)

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.24-7>

Селютін С.Т.¹

к.е.н., докторант,
ЗВО «Університет трансформації
майбутнього»

Seliutin Serhii

Higher Educational Institution
“University of Future Transformation”

Постановка проблеми. Аграрний сектор України в сучасних умовах виконує одночасно економічну, соціальну, продовольчу, експортну, територіальну та безпекову функції. Його стійкість визначає не лише обсяг виробництва сільськогосподарської продукції, а й зайнятість у сільських громадах, валютні надходження, завантаження переробної промисловості, стан внутрішнього продовольчого ринку та здатність держави виконувати міжнародні зобов'язання у сфері продовольчої безпеки. Водночас повномасштабна

війна, руйнування інфраструктури, замінування земель, перебої з логістикою, нестабільність цін на ресурси, кліматичні зміни та регуляторні вимоги євроінтеграції істотно змінюють умови функціонування аграрного виробництва. За таких обставин традиційна модель державного регулювання, побудована переважно на загальних правилах, галузевих програмах підтримки та реактивному бюджетному фінансуванні, виявляється недостатньою для своєчасного реагування на асиметричні ризики.

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9819-4549>

Нормативно-правові основи аграрної політики в Україні поступово оновлюються. Законодавче регулювання державної аграрної політики охоплює бюджетні, кредитні, цінові, регуляторні та інші сфери державного управління, що створює базові умови для системного впливу на розвиток сільського господарства [1]. Водночас ухвалення окремого закону про інформаційно-комунікаційну систему «Державний аграрний реєстр» засвідчує перехід від паперово-адміністративної моделі підтримки до цифрового формату ідентифікації виробників, накопичення даних та адміністрування програм [2]. Стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій до 2030 року закріплює орієнтацію на конкурентоспроможність, сталість, європейську інтеграцію та розвиток сільських територій [3], а Стратегія продовольчої безпеки України до 2027 року визначає цілі й напрями державної політики щодо стабільності продовольчої системи [4].

Проблема полягає в тому, що наявні механізми державного регулювання часто функціонують як відносно автономні блоки: фінансова підтримка не завжди пов'язана з регіональною вразливістю, нормативні рішення не завжди спираються на достатню доказову базу, цифрові реєстри ще не повністю інтегровані з моніторингом результатів, а політика сільського розвитку нерідко відокремлюється від політики підтримки виробництва. Унаслідок цього державне втручання може втрачати адресність, гнучкість і передбачуваність. В умовах воєнної та післявоєнної трансформації таке роз'єднання створює ризик неефективного використання бюджетних, донорських і кредитних ресурсів, а також посилює регіональні диспропорції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика державного регулювання аграрного сектору активно досліджується українськими науковцями, оскільки поєднує питання продовольчої безпеки, державної підтримки, євроінтеграції, сталого розвитку і територіальної згуртованості. О. Погорєлова розглядає державне регулювання аграрного сектору крізь призму цілей сталого розвитку, наголошуючи на необхідності узгодження української аграрної політики з європейськими принципами, забезпечення стійкості сільського господарства та відновлення земельних ресурсів [7, с. 129–143]. Це важливо для нашого дослідження, адже адаптивність не може зводитися лише до антикризового перерозподілу коштів: вона має включати екологічну й інституційну сталість.

Ю. Кормишкін акцентує увагу на викликах аграрного сектору в умовах військової агресії, зокрема на руйнуванні ланцюга «виробництво – переробка – зберігання – постачання» та потребі підтримки безперервності агропродовольчих

процесів [8, с. 39–45]. Цей підхід формує підстави для трактування державного регулювання як механізму захисту критичних функцій аграрної системи, а не лише як способу стимулювання обсягів виробництва. Л. Вдовенко досліджує інструменти державної фінансової підтримки аграрного сектору в умовах воєнного стану, підкреслюючи значення кредитних, бюджетних і компенсаційних заходів для стабілізації підприємств та збереження продовольчої безпеки [9]. У контексті адаптивної політики ці інструменти потребують диференціації за рівнем ризику, розміром виробника, територіальним розташуванням і стратегічною значущістю продукції.

Т. Сокольська, С. Поліщук та Б. Осипенко аналізують адаптацію аграрної політики до проблем природного середовища, обґрунтовуючи доцільність поєднання обмежувальних і стимулювально-компенсаційних регуляторів та створення платформи адаптації сільського господарства до кліматичних змін [10, с. 29–36]. У межах нашого дослідження ця ідея розширюється до комплексної адаптивної моделі, де екологічні ризики розглядаються поряд із безпековими, фінансовими, логістичними та інституційними ризиками. О. Вишневецька досліджує інституційне забезпечення та державну підтримку техніко-технологічного розвитку сільського господарства, підкреслюючи значення модернізації матеріально-технічної бази, лізингу, пільгового кредитування та інновацій [11, с. 17–36]. Це свідчить, що адаптивна політика повинна включати не лише поточну підтримку ліквідності, а й довгострокові стимули технологічного оновлення.

У європейському контексті важливим є те, що Спільна аграрна політика ЄС має чітко визначені соціальні, екологічні та економічні цілі, а стратегічні плани країн-членів поєднують прямі виплати, ринкові заходи, розвиток сільських територій та інструменти екологічної трансформації [5; 6]. Для України це означає потребу у поступовому переході від фрагментарної підтримки до програмно-цільової і результативної моделі, де кожна програма має логіку впливу, верифіковану базу отримувачів, індикатори виконання і механізм корекції. Офіційні дані щодо розвитку Державного аграрного реєстру показують, що через цифрову платформу вже здійснюється значна частина державної та міжнародної підтримки; у 2024 році понад 31,6 тис. агровиробників отримали допомогу через ДАР на суму 3,88 млрд грн, а до першого кварталу 2026 року понад 80% державної агропідтримки має надаватися саме через цей інструмент [15].

Попри наявність значного наукового доробку, недостатньо розкритими залишаються питання інтеграції різних механізмів регулювання в єдину адаптивну систему. Потребують поглиблення

критерії ризик-орієнтованого розподілу державної підтримки, способи поєднання галузевих і територіальних пріоритетів, алгоритми коригування програм на основі даних, інституційні умови узгодження національної політики з регіональними програмами відновлення та механізми оцінювання фактичного впливу державного втручання. Саме ці не вирішені частини загальної проблеми визначають спрямованість цієї статті.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування концептуальних засад удосконалення механізмів державного регулювання аграрного сектору України в контексті формування адаптивної політики розвитку, здатної поєднувати антикризову підтримку, структурну модернізацію, регіональну диференціацію та євроінтеграційну спрямованість.

Для досягнення мети поставлено такі завдання: уточнити зміст адаптивної аграрної політики як системи державного регулювання в умовах невизначеності; систематизувати основні механізми державного впливу на аграрний сектор; визначити критерії ризик-орієнтованого таргетування державної підтримки; обґрунтувати роль цифрових реєстрів, насамперед Державного аграрного реєстру, у підвищенні адресності та прозорості регулювання; запропонувати адаптивний цикл формування, реалізації, моніторингу та коригування аграрної політики; окреслити практичні напрями модернізації механізмів регулювання на національному й регіональному рівнях.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Адаптивна аграрна політика може бути визначена як система цілей, правил, інструментів, процедур і зворотних зв'язків, за допомогою яких держава забезпечує здатність аграрного сектору функціонувати, відновлюватися і модернізуватися в умовах змінного ризикового середовища. На відміну від традиційної політики підтримки, що орієнтується переважно на наперед визначені програми й стабільні групи отримувачів, адаптивна політика передбачає регулярне оновлення пріоритетів на основі даних, диференціацію інструментів за типами виробників і територій, узгодження короткострокового реагування з довгостроковими структурними цілями та постійне оцінювання ефектів.

Основою адаптивності є не часта зміна правил за відсутності стратегічної логіки, а наявність формалізованого механізму коригування. Держава має заздалегідь визначити, які показники сигналізують про необхідність зміни параметрів підтримки: зростання витрат на логістику, зниження доступу до кредитів, втрата виробничих площ, деградація ґрунтів, нестача трудових ресурсів, падіння внутрішньої пропозиції окремих продуктів, зміни експортних маршрутів або

кліматичні аномалії. Тому адаптивна політика не заперечує стратегічного планування, а навпаки, потребує чіткої стратегічної рамки, в межах якої коригуються інструменти. Такою рамкою для України є стратегічні документи у сфері розвитку сільського господарства, сільських територій та продовольчої безпеки [3; 4].

Державне регулювання аграрного сектору має розглядатися як багатоканальна система впливу, де кожен механізм виконує окрему функцію, а загальний результат досягається лише за умови їх узгодженості. Нормативно-правовий механізм задає правила доступу до ринку, підтримки та цифрового адміністрування; фінансово-бюджетний забезпечує гранти, компенсації, пільгові кредити, страхування і гарантії; цифрово-інформаційний накопичує та верифікує дані про виробників і результати програм; інституційно-координаційний організовує взаємодію центральних органів влади, громад, донорів, банків і профільних асоціацій. Ринково-логістичний, еко-кліматичний та соціально-територіальний механізми мають забезпечувати безперервність ланцюгів вартості, адаптацію до природних ризиків і життєздатність сільських громад.

Наведена класифікація демонструє, що адаптивність виникає не через механічне збільшення кількості програм, а через правильне співвідношення інструментів. Наприклад, фінансова підтримка без цифрової верифікації отримувачів може бути недостатньо адресною; цифровий реєстр без фінансового наповнення не забезпечить реального впливу; нормативна стратегія без регіонального таргетування залишатиметься декларативною; екологічні вимоги без компенсаційних і дорадчих інструментів можуть створювати додатковий тиск на малих виробників. Тому ключовим науковим результатом є висновок про необхідність портфельного управління механізмами державного регулювання.

Особливої уваги потребує ризик-орієнтоване таргетування. В умовах обмежених ресурсів держава не може однаково підтримувати всіх учасників аграрного сектору незалежно від їхнього стану, території, виду продукції, стратегічного значення або вразливості. Водночас надмірна концентрація підтримки лише на великих виробниках здатна посилити структурні диспропорції, тоді як розпорошення коштів між усіма отримувачами без оцінки результатів зменшує ефективність політики. Тому доцільним є поєднання базових програм широкого доступу з цільовими програмами для пріоритетних груп і територій.

Цифрово-інформаційний механізм є базовою умовою переходу до доказової аграрної політики. Державний аграрний реєстр вже виконує функції обліку користувачів, адміністрування заявок і забезпечення прозорості державної та

Таблиця 1

**Складові механізмів державного регулювання аграрного сектору
в адаптивній політиці розвитку**

Механізм	Зміст регуляторного впливу	Ключові інструменти	Адаптивна функція
Нормативно-правовий	Встановлення правил діяльності, підтримки, контролю та відповідальності	Закони, постанови, стратегії, стандарти, регламенти	Забезпечує передбачуваність і легальність зміни правил
Фінансово-бюджетний	Мобілізація та розподіл ресурсів для стабілізації й розвитку	Дотації, гранти, компенсації, пільгові кредити, гарантії, страхування	Дозволяє швидко підтримувати критичні ланки та стимулювати модернізацію
Цифрово-інформаційний	Збирання, верифікація та використання даних для прийняття рішень	ДАР, реєстри земель, електронні заявки, дашборди, GIS-інструменти	Підвищує адресність, прозорість і доказовість політики
Інституційно-координаційний	Узгодження дій органів влади, громад, донорів, банків і виробників	Міжвідомчі групи, регіональні платформи, дорадчі служби, партнерства	Зменшує дублювання програм і посилює швидкість реагування
Ринково-логістичний	Підтримка доступу до ринків, переробки, зберігання і транспортної інфраструктури	Інвестиції у логістику, складську інфраструктуру, переробку, експортні коридори	Забезпечує безперервність ланцюгів вартості
Еко-кліматичний	Адаптація виробництва до природних ризиків і вимог сталого розвитку	Зрошення, меліорація, відновлення ґрунтів, еко-схеми, кліматичне консультування	Зменшує довгострокові ризики та екологічні втрати
Соціально-територіальний	Підтримка сільських громад, малого фермерства та кооперації	Програми розвитку громад, підтримка сімейних ферм, кооперативів, зайнятості	Забезпечує територіальну згуртованість і соціальну стійкість

Джерело: сформовано автором на основі узагальнення [1–6; 10–15]

міжнародної підтримки [15; 16]. Однак адаптивна модель потребує подальшого розвитку ДАР у напрямі інтегрованої системи політичної аналітики. Це означає, що реєстр має не лише приймати заявки, а й формувати профіль ризику отримувача, відображати історію підтримки, пов'язувати допомогу з результатами, забезпечувати перевірку дублювання програм і надавати агреговані дані для коригування політики.

Важливим є перехід від моделі «заявка – виплата – звіт» до моделі «потреба – рішення – результат – корекція». У першій моделі держава переважно перевіряє формальну відповідність отримувача критеріям програми. У другій моделі вона оцінює, чи відповідає програма реальній проблемі, чи призвела підтримка до збереження виробництва, підвищення стійкості, збільшення доданої вартості або зменшення ризику. Саме такий підхід наближає українську практику до результативної логіки Спільної аграрної політики ЄС, у якій стратегічні плани мають цілі, індикатори й механізми моніторингу [5; 6].

Нормативно-правовий механізм у межах адаптивної політики має забезпечувати поєднання стабільності й оновлюваності. Стабільність потрібна для передбачуваності інвестицій, земельних відносин, оподаткування, доступу до підтримки та виконання контрактів. Оновлюваність потрібна для реагування на нові ризики, євроінтеграційні вимоги, зміни клімату та потреби відновлення.

Тому доцільно розвивати практику рамок нормативних актів, які визначають цілі, принципи і типи інструментів, залишаючи уряду можливість оперативно змінювати параметри програм у межах затверджених критеріїв. Водночас будь-яка зміна правил має супроводжуватися аналізом впливу, публічним обґрунтуванням і перехідними положеннями для виробників.

Фінансово-бюджетний механізм має бути диференційованим за часовим горизонтом. Короткострокові інструменти повинні компенсувати критичні втрати, підтримувати посівну, тваринництво, малі фермерські господарства і виробників у найбільш ризикових територіях. Середньострокові інструменти мають стимулювати відновлення техніки, складів, зрошення, переробки, енергетичної автономності та кооперативних форм збуту. Довгострокові інструменти повинні підтримувати інновації, аграрну освіту, дорадництво, екологічну модернізацію, селекцію, цифровізацію і розвиток людського капіталу в сільських територіях. Відповідно, один бюджетний рядок не може замінити цілісну фінансову архітектуру.

Соціально-територіальний механізм є критично важливим, оскільки аграрна політика не може бути зведена лише до підтримки виробництва товарної продукції. Сільські території мають власну соціальну й економічну логіку: вони потребують робочих місць, доступу до послуг,

локальної переробки, кооперації, молодіжного підприємництва, дорадництва та інфраструктури. Якщо державна підтримка буде орієнтована виключно на валовий обсяг виробництва, вона може не вирішити проблему демографічного виснаження громад і нерівності доступу до ресурсів. Саме тому адаптивна політика має поєднувати галузеву результативність із територіальною справедливістю.

Удосконалення механізмів державного регулювання має відбуватися за кількома напрямками: створення єдиної логіки державної підтримки, у якій програми ранжуються за ризиками, цільовими групами і очікуваними результатами; перехід до цифрового адміністрування заявок, перевірки отримувачів та моніторингу ефектів; розвиток регіональних профілів аграрної вразливості; поєднання прямої допомоги з інструментами кредитування, страхування й інвестицій у переробку; наближення правил підтримки до підходів Спільної аграрної політики ЄС. Такий підхід дозволяє уникнути дублювання програм і підвищує обґрунтованість управлінських рішень.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави зробити висновок, що в умовах воєнної та післявоєнної трансформації аграрний сектор України потребує не просто збільшення обсягів державної підтримки, а якісного оновлення механізмів державного регулювання. Адаптивна політика розвитку має поєднувати стратегічні орієнтири, закріплені у національних документах, із гнучкою операційною здатністю реагувати на територіальні, виробничі, логістичні, фінансові, кліматичні та соціальні ризики.

Обґрунтовано, що механізми державного регулювання доцільно систематизувати як нормативно-правовий, фінансово-бюджетний, цифрово-інформаційний, інституційно-координаційний, ринково-логістичний, еко-кліматичний та соціально-територіальний блоки. Їх результативність залежить не від ізольованого застосування, а від узгодженості у межах портфельної моделі. Запропоновано критерії ризик-орієнтованого таргетування підтримки, які враховують територіальні, виробничі, ринково-логістичні, кліматично-екологічні, соціально-економічні й інституційні ризики.

Доведено, що Державний аграрний реєстр має потенціал стати інфраструктурною основою адаптивної аграрної політики, якщо його функціонал буде розширено від адміністрування заявок до аналітики ризиків, моніторингу результатів, верифікації історії підтримки та інтеграції державних і міжнародних програм. Розроблений адаптивний цикл «діагностика – класифікація – вибір інструментів – адміністрування – моніторинг – коригування» може бути використаний для підготовки програм підтримки, регіональних

стратегій аграрного відновлення та оцінювання впливу політики.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення методики кількісного оцінювання адаптивності аграрної політики, формування системи індикаторів результативності державної підтримки, моделювання сценаріїв розподілу ресурсів між регіонами та видами виробництва, а також на порівняльний аналіз інструментів України та країн ЄС у частині підтримки малих виробників, екологічних практик, страхування ризиків і розвитку сільських територій.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку: Закон України від 24.06.2004 № 1877-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1877-15>
2. Про інформаційно-комунікаційну систему «Державний аграрний реєстр»: Закон України від 19.09.2024 № 3980-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3980-20>
3. Про схвалення Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2024 № 1163-р // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1163-2024-%D1%80>
4. Про схвалення Стратегії продовольчої безпеки України на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 684-р // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/684-2024-%D1%80>
5. European Commission. The common agricultural policy at a glance. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_en
6. European Commission. CAP Strategic Plans. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans_en
7. Погорелова О. Державне регулювання аграрного сектору економіки в контексті забезпечення завдань сталого розвитку. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 1 (48). С. 129–143. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-18>
8. Кормишкін Ю. А. Виклики та завдання аграрного сектору України в умовах військової агресії. *Modern Economics*. 2024. № 47. С. 39–45. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V47\(2024\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V47(2024)-06)
9. Вдовенко Л. О. Інструменти державної фінансової підтримки аграрного сектору в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-82>
10. Сокольська Т., Поліщук С., Осипенко Б. Адаптація аграрної політики України до проблем природного середовища. *Аспекти публічного управ-*

ліття. 2024. Т. 12, № 1. С. 29–36. DOI: <https://doi.org/10.15421/152404>

11. Вишневецька О. В. Інституційне забезпечення та державна підтримка техніко-технологічного розвитку сільського господарства. *Вісник Університету «Україна»*. 2025. № 16 (43). С. 17–36. DOI: <https://doi.org/10.36994/2707-4110-2025-16-43-02>

12. Борболук Є. Галузево-регіональний підхід до формування ефективної продовольчої політики в аграрному секторі. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2025. № 4. С. 63–69. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-8>

13. Жук В. М., Васишин С. І., Нежид Ю. С. Моделі аграрного устрою та аграрної політики: компаративний аналіз українського і світового досвіду та можливості його використання. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-69>

14. Ткаченко С. М. Державне регулювання аграрного бізнесу в умовах євроінтеграції. *Публічне управління і політика*. 2025. № 9 (13). DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.9.03>

15. У Державному аграрному реєстрі (ДАР) вже зареєстровано понад 200 тисяч користувачів, – Комітет з питань аграрної та земельної політики. Комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики. 02.04.2025. URL: <https://komagropolit.rada.gov.ua/print/75948.html>

16. Державний аграрний реєстр: офіційний вебсайт. URL: <https://www.dar.gov.ua/>

REFERENCES:

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2004). Pro zasady derzhavnoi ahranoi polityky ta derzhavnoi polityky silskoho rozvytku: Zakon Ukrainy № 1877-IV [On the principles of state agricultural policy and state rural development policy: Law of Ukraine No. 1877-IV]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1877-15> (in Ukrainian)

2. Verkhovna Rada of Ukraine. (2024). Pro informatsiino-komunikatsiinu systemu "Derzhavnyi ahrarnyi reiestr": Zakon Ukrainy № 3980-IX [On the information and communication system "State Agrarian Register": Law of Ukraine No. 3980-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3980-20> (in Ukrainian)

3. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024). Pro skhvalennia Stratehii rozvytku silskoho hospodarstva ta silskykh terytorii v Ukraini na period do 2030 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii u 2025-2027 rokakh: Rozporiadzhennia № 1163-r [On approval of the Strategy for the Development of Agriculture and Rural Areas in Ukraine until 2030 and approval of the operational action plan for its implementation in 2025–2027: Order No. 1163-r]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1163-2024-%D1%80> (in Ukrainian)

4. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024). Pro skhvalennia Stratehii prodovolchoi bezpeky Ukrainy na period do 2027 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii: Rozporiadzhennia № 684-r [On approval of the Food Security Strategy of Ukraine until 2027 and approval of the operational

action plan for its implementation: Order No. 684-r]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/684-2024-%D1%80> (in Ukrainian)

5. European Commission. (n.d.). The common agricultural policy at a glance. Available at: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_en

6. European Commission. (n.d.). CAP Strategic Plans. Available at: https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans_en

7. Pohorielova, O. (2024). Derzhavne rehuliuвання ahrarnoho sektoru ekonomiky v konteksti zabezpechennia zavdan staloho rozvytku [State regulation of the agricultural sector of the economy in the context of ensuring sustainable development goals]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, 1 (48), 129–143. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-18> (in Ukrainian)

8. Kormyshkin, Yu. A. (2024). Vyklyky ta zavdannia ahrarnoho sektoru Ukrainy v umovakh viiskovoi ahresii [Challenges and tasks of the agricultural sector of Ukraine in conditions of military aggression]. *Modern Economics*, 47, 39–45. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V47\(2024\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V47(2024)-06) (in Ukrainian)

9. Vdovenko, L. O. (2022). Instrumenty derzhavnoi finansovoi pidtrymky ahrarnoho sektora v umovakh voiennoho stanu [Instruments of state financial support for the agricultural sector under martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-82> (in Ukrainian)

10. Sokolska, T., Polishchuk, S., & Osypenko, B. (2024). Adaptatsiia ahranoi polityky Ukrainy do problem pryrodnoho seredovyshcha [Adaptation of Ukraine's agrarian policy to environmental problems]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, 12 (1), 29–36. DOI: <https://doi.org/10.15421/152404> (in Ukrainian)

11. Vyshnevetska, O. V. (2025). Instytuttsiine zabezpechennia ta derzhavna pidtrymka tekhniko-tekhnolohichnoho rozvytku silskoho hospodarstva [Institutional support and state support for technical and technological development of agriculture]. *Visnyk Universytetu "Ukraina"*, 16 (43), 17–36. DOI: <https://doi.org/10.36994/2707-4110-2025-16-43-02> (in Ukrainian)

12. Borboliuk, Ye. (2025). Haluzevo-rehionalnyi pidkhid do formuvannia efektyvnoi prodovolchoi polityky v ahrarnomu sektori [Industry-regional approach to forming an effective food policy in the agricultural sector]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 4, 63–69. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-8> (in Ukrainian)

13. Zhuk, V. M., Vasylyshyn, S. I., & Nezhyd, Yu. S. (2025). Modeli ahrarnoho ustroiu ta ahranoi polityky: komparatyvnyi analiz ukrainskoho i svitovoho dosvidu ta mozhlyvosti yoho vykorystannia [Models of agrarian structure and agricultural policy: A comparative analysis of Ukrainian and international experience and the possibilities of its use]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-69> (in Ukrainian)

14. Tkachenko, S. M. (2025). Derzhavne rehuliuвання ahrarnoho biznesu v umovakh yevrointehratsii [State regulation of agribusiness under conditions of European integration]. *Public*

Management and Policy, 9 (13). DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.9.03> (in Ukrainian)

15. Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on Agrarian and Land Policy. (2025, April 2). U Derzhavnomu ahrarnomu reiestri (DAR) vzhe zareiestrovano ponad 200 tysiach korystuvachiv

[More than 200 thousand users are already registered in the State Agrarian Register]. Available at: <https://komagropolit.rada.gov.ua/print/75948.html> (in Ukrainian)

16. State Agrarian Register. (n.d.). Official website. Available at: <https://www.dar.gov.ua/> (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 25.06.2026

Дата прийняття статті до публікації: 20.07.2026

Дата публікації статті: 23.07.2026